

Idea slovanskej vzájomnosti

Od 20. rokov 19. storočia sa rozvíja spolupráca medzi slovanskými národmi. Veľký vplyv na rozvoj spolupráce má rastúca sila, ktoré sa podieľalo vo veľkej miere na porážke Napoleona. Víťazstva v napoleonských vojnách dostali Rusko do pozície veľkého ochrancu Slovanov, ktorí s nim spájali svoje oslobodenie. Hlavnými ideológmi týchto osloboditeľských názorov boli a

Ján Kollár

Ján Kollár

Ján Kollár bol tvorcom idey
..... K jej vytvoreniu ho inšpirovali
myšlienky nemeckého filozofa,
ktorý považoval za základnú charakteristiku národa.
Vychádzajúc z týchto názorov, považoval Kollár všetkých
Slovanov za členov jedného národa. Jednotlivé jazyky potom
vnímal iba ako jednotného slovanského jazyka.
Podľa tejto koncepcie, ktorú predstavil
v práci
sa jednotný slovanský národ delí na

Slovanský národ			
.....
Rusi, Ukrajinci, Bielorusi	Slováci, Česi	Poliaci, Lužickí Srbi	Srbi, Chorváti, Slovinci, Bulhari, Macedónci

Aj Kollár spolupracoval s českými obrodencami, najmä s

Pod vplyvom týchto myšlienok sa snažil zblížiť Slovákov a Čechov dôslednou a cieľavedomou Tieto jeho snahy stroskotali na neochote oboch strán.

„Niektoré slovanské kmene a nárečia majú vlastnú, slobodnú, nezávislú vlasť, iné len podmienenú, polovičnú alebo spoločnú s inými národmi a jazykmi. Tí prví šťastní upadnú ľahko do nebezpečia, že sa príliš zalúbia do svojej vlasti, budú sa viac zamestnávať vlastenectvom ako národnosťou, pričom si nevšimnú menej šťastných bratov spoločnej matky, postačia sami sebe a odmietnu vzájomnosť: preto aj ich vzdelanosť ochabne, ich reč bude jednostranná, ich literatúra neúplná [...]. Pred týmto zlom môže ich uchrániť jedine vzájomnosť. Naproti tomu kmene a nárečia, ktoré nemajú svoju vlasť, alebo ktorým ju aspoň upierajú, nájdu v tejto vzájomnosti tichú útechu, duševné útočisko, budú mať v tomto pripojení sa k celému národu a jeho literárnemu bohatstvu sladké odškodnenie za tvrdé strádanie. Ale či by sa nedalo národovectvo a vlastenectvo pekne zjednotiť a uviesť do súladu a v prípade zrážky nemalo by vyhnúť prvé tomu druhému? Veď čo má rozumný človek mať radšej, zem alebo ľud, vlasť alebo národ? Vlasť môžeme opäť ľahko nájsť, i keď sme ju stratili: ale národ a reč nikdy a nikde; vlasť sama osebe je mŕtva zem, cudzorodý predmet, nie je človekom: národ je naša krv, život, duch, osobná vlastnosť.“

Ján Kollár: O literárnej vzájomnosti medzi kmeny a nárečiami slávskými (1836)

Pavol Jozef Šafárik

Pavol Jozef Šafárik

Teóriu slovanskej vzájomnosti podporoval aj tvorca vedeckého základu slavistiky – Výsledky svojej vedeckej práce zameranej na historické a jazykovedné štúdium Slovanov prezentoval v prácach a V prvých prácach vnímal slovenčinu ako samostatný slovanský jazyk, ale neskôr sa priklonil ku Kollárovej koncepcii.

Oživenie bernolákovského hnutia a postupná spolupráca oboch konfesií

Začiatkom 20. rokov sa oživujú aktivity bernolákovcov, ktorých vedie kanonik a ostrihomský arcibiskup Práve arcibiskup Rudnay sa pričínili o preklad Biblie do bernolákovčiny a zavádzanie slovenčiny (berňolákovčiny) do učebníc.

Arcibiskup Alexander Rudnay

Národovci z druhej etapy slovenského národného obrodenia sa organizovali hlavne v mestách a V prvom sa stal vodcom národovcov z bernolákovského tábora úradník V Pešti bol farárom vodca evanjelikov –

Práve títo dvaja spomenutí sa veľkou mierou pričínili o zblíženie oboch krídel národného obrodenia.

Výsledkom zjednocujúcich snáh bolo vytvorenie (1826), ktorý po jeho zániku vystriedal Spolku sa podarilo vydať 4 ročníky almanachu *Zora*, v ktorom boli príspevky uverejňované v bernolákovčine, ale aj „českoslovenčine“. Namiesto piateho ročníka vyšlo súborné dielo bernolákovca, ktorý spočiatku používal bernolákovčinu na preklady z latinčiny, ale aby dokázal jej vyspelosť a životaschopnosť, neskôr v nej aj sám tvoril. V bernolákovčine mu vyšli práce, a

Okrem literatúry sa podporoval rozvoj slovenského povedomia aj Prvé ochotnícke divadlo vzniklo v Liptovskom sv. Mikuláši a jeho zakladateľom bol Prvou hrou, ktorú ochotníci uviedli bolo od V Sobotišti vznikol ďalší divadelný spolok –, ktorý viedol Samuel Jurkovič.

Vzdelanie a národné uvedomenie podporovalo a rozširovalo aj vydávanie a K najvýznamnejším vydavateľom patrili aj Karol Kuzmány a Juraj Palkovič.

Na spoluprácu oboch strán slovenských národovcov vplývala aj silnejúca, ktorá viedla k národnoobraným snahám, ktorých podstatou bola obhajobavšetkých národov v Uhorsku.

OTÁZKY NA OPAKOVANIE

1. Vysvetlite podstatu Kollárovej idey všeslovanskej vzájomnosti.
.....
2. Uved'te aké jazykové kmene rozlišoval Kollár v rámci slovanského národa.
.....
3. V čom vidí prínos všeslovanskej vzájomnosti pre slobodné ale aj neslobodné kmene Kollár? Pomôžte si citátom zo strany číslo 2.
.....
.....
4. Aký postoj zastával P. J. Šafárik v otázke slovenského jazyka pred a po vydaní Slovanských starožitností?
.....
5. Kde sa nachádzali centrá národných snáh v druhej etape slovenského národného obrodzenia? Uved'te aj mená „vodcov“ týchto centier.
.....
6. Vytvorenie akého spolku môžeme považovať za výsledok zjednocovacích snáh bernolákovcov a evanjelikov?
7. Čo bolo hlavným prostriedkom pozdvihnutia vzdelanosti a národného uvedomenia ľudových mäs v druhej fáze slovenského národného obrodzenia?
.....

